



Stödinsatser till våldsutsatta mammor och deras barn

Tanja Hillberg

fil. dr i psykologi, sakkunnig Barnfrid, Unizon

Anna Baatz

gruppledare/kurator, Bojen och Unizons barnnätverk

BOJEN

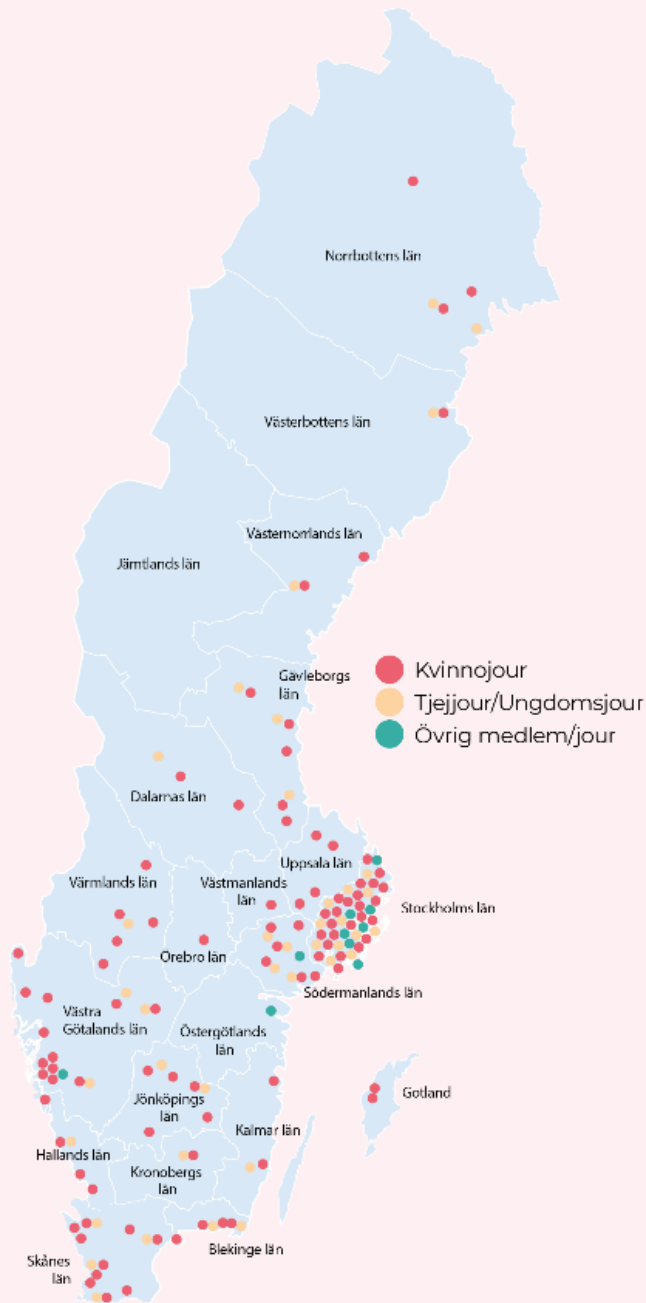


Om Unizon

150 icke-vinstdrivna jourer: kvinnojourer, tjejjourer, ungdomsjourer, jourer specialiserade på sexuella övergrepp

Under 2022 hade Unizons jourer över
194 900 stödsamtal (telefon, sms, chatt, e-post och IRL)

Bildades 1996



([Unizon, 2022](#))



**15 550 kvinnor
16 849 barn**

De har inte *flyttat* – de har *flytt!*

Unizons arbetsmodell



- Sammanhangsmarkering/information och delaktighet
- Skyddsplanering
- Stödsamtal
- Föräldrastödande insatser
- Tillgång till skola och förskola
- Leka, rita, pyssla, baka, utflykter, fritidsaktiviteter
- Firande av viktiga högtider för barnet, födelsedagar m.m.

Ramverk:

Kunskap om våld, trauma och barn

Samverkan med myndigheter och andra aktörer

Boken finns att beställa alternativt ladda ner
på unizonjourer.se



BOJEN – BAKGRUND OCH SYFTE

- BOJEN startade 2004 som ett resultat av forskningsprojektet "Barn som bevittnat våld mot mamma".
- Verksamheten riktar sig till barn och ungdomar som upplevt våld i hemmet, och deras våldsutsatta mammor, i egenskap av att de är föräldrar.
- MÅL
 - Att ge barn och unga en möjlighet att bearbeta sina svåra upplevelser.
 - Utveckla fungerande metoder med hjälp av forskning och utvärdering.
 - Lyfta och medverka till ökade kunskaper om problematiken.
 - Skapa opinion mot våld. Viktigt i förebyggande syfte.
- Vi samarbetar med befintliga resurser i samhället. Det är viktigt att finnas som ett komplement till andra insatser på området, inte som en ersättning.
- BOJEN är en ideell organisation som finansieras främst av Göteborgs Stad, men har också medel från bl. a Socialstyrelsen. Vi som arbetar på BOJEN är socionomer och beteendevetare med vidareutbildningar.



RAMAR

- Vi träffar barn och föräldrar från alla delar av staden och med olika bakgrunder och nationalitet.
- Både barn och förälder (oftast mammor) deltar i verksamheten.
- För att kunna delta i verksamheten ska en ha lämnat den våldsamma relationen. Detta är nödvändigt för att en ska ha möjlighet att bearbeta. Dessvärre ser verkligheten ut så för de flesta barn och föräldrar, att de är utsatta för eftervård och ofrivilligt fortsätter att vara kvar i den våldsamma relationen efter separationen.
- Utgångspunkten är att våld är huvudproblematiken, inte t ex missbruk eller psykisk sjukdom. Detta för att en av poängerna med programmen är att dela liknande upplevelser.
- Vi registrerar ingen och en har möjlighet att vara anonym.
- Gruppverksamheten är kostnadsfri.



HUR MÅR DE BARN OCH UNGA VI MÖTER?

- De kan vara rädda, arga och ledsna.
- De kan få ta mycket ansvar, både för sig själva och för sina föräldrar.
- Det är bara jag som har det såhär - att känna sig ensam och annorlunda.
- Att inte få sin bild av verklighet bekräftad.
- Svårigheter i skola och förskola.
- Svårt med kamratrelationer.
- Hopp och kraft.
- Alla barn som utsätts för skrämmande och smärtsamma upplevelser blir inte traumatiserade eller får en psykiskt avvikande utveckling.
- **Risikfaktorer:** Lång tid och individuell sårbarhet.
- **Friskfaktorer:** Tillgång till andra trygga vuxna samt upplevelse av att ha en mening med tillvaron och förmåga att hantera det en möter.



SYMPTOM

- Rädsla
- Aggressiv benägenhet
- Höjd spänningsnivå
- Fixering vid skräck och våld
- Smärtproblematik
- Undvikande beteende



DESORGANISERAD ANKNYTNING

Barnet kan utveckla anknytningsstrategier för att överleva och kontrollera de nära relationerna som;

- Bestraffande, aggressiv, rädd
- Tvångsmässigt omvårdande
- Tvångsmässig foglighet

BOJEN



HUR MÅR DE FÖRÄLDRAR (MAMMOR) VI MÖTER?

- Skuld
- Skam
- Vanmakt – maktlöshet
- Övergivenhet – ensam i världen
- Rädsla
- Drygt 70 % av mammor och 50 % barn och unga vi möter har PTSD på en nivå där en behöver behandling



VÅLDETS PÅVERKAN PÅ FÖRÄLDRASKAPET

- Den egna föräldraauktoriteten kan ha blivit underminerad.
- Att inte ha kunnat skydda vare sig barnen eller sig själv – beskuren föräldraroll.
- Låg tillit till den egna föräldraförmågan.
- Omvända samspelsmönster kan ha utvecklats.
- Får ta hand om och hantera barnens känslor och reaktioner som är orsakade av den andre föräldern.
- Barn och förälder kan vara traumatriggers för varandra.
- Mammor involverade i en juridisk process med den våldsutövande mannen hade fler symptom på traumatisk stress och mer symptom på psykisk ohälsa.



VAD HJÄLPER?

- Bemötande
- Placera ansvaret där det hör hemma
- Trygghet – säkerhet
- Psykoedukation
- Generalisera
- Normalisera
- Dela
- Inge hopp



ATT PRATA MED BARN OM VÅLD

- Var ärlig med vad som hände.
- Svara ärligt på barnets frågor.
- Hjälp barnet att känna sig tryggt.
- Prata om det när du klarar av att vara lugn och samlad.



DE PEDAGOGISKA GRUPPERNA

- Vi erbjuder grupper för olika åldrar, 4-6 år, 7-9 år, 10-12 år och tonårsgrupp. Mammorna går parallellt i föräldragrupp.
- Det är 6-8 deltagare i varje grupp.
- Träffarna är upp till 2 timmar per gång beroende på barnens ålder.
- Gruppträffarna i grundprogrammen är en gång i veckan, 15 gånger under en termin.
- Föreläsningssprogrammen är en träff i veckan under en termin.
- Verksamheten är förlagd efter skoltid.
- Programmen är utformat utifrån att människor tar in information på olika sätt, genom att se, höra och göra.



STRUKTUR I GRUPPTRÄFFARNA

- Strukturerat program
- Högt tempo
- Återkommande moment i varje gruppträff med bl a samma inlednings- och avslutningsritualer
- Struktur:
 - Inledningsritual – Namnlek
 - Fika
 - Känsllocirkeln
 - Lektion på temat
 - Övningar, utifrån se, höra och göra
 - Avslutningsritual

BOJEN



KÄNSLOR

Känslo-



cirkeln

Känslo-



cirkeln



TEMAN I BARNGRUPPERNA

1. Information - Introduktion
2. Känslor
3. Försvar
4. Våld
5. Risker och val
6. Familjen
7. Individualitet - den egna personen
8. Familjeträff - Kommunikation
9. Känslor
10. Försvar
11. Våld
12. Risker och val
13. Mina gränser och min säkerhet
14. Den egna personen
15. Familjeträff - Avslutning

BOJEN



FÖRSVAR





TEMAN I TONÅRSGRUPPERNA

1. Information - Introduktion
2. Känslor
3. Försvar
4. Våld
5. Risker och val
6. Familjen
7. Familjeroller
8. Individualitet
9. Värderingar
10. GRÄNSER, andliga, emotionella, intellektuella
11. GRÄNSER, fysiska, sexuella
12. Våld och maktlöshet
13. Kommunikation
14. Skuld och skam
15. Förändring - Avslutning



TEMAN I FÖRÄLDRAGRUPPERNA

1. Introduktion
2. Känslor
3. Gränser – Försvar
4. Våld
5. Risker och val
6. Familjeroller
7. Den egna personen
8. Föräldrarollen + Familjeträff - Kommunikation
9. Vuxna barn från dysfunktionella familjer
10. Sorgeprocessen
11. Våld och motstånd
12. Kommunikation
13. Makt och kontroll
14. Skuld och skam
15. Förändringsprocessen+ Familjeträff - Avslutning



FRAMTIDA GRUPPER

- Bojen erbjuder sedan tidigare fortsättningsprogram för barn och föräldrar. Vi utvecklar nu även ett fortsättningsprogram för tonåringar enligt deras eget önskemål om att även erbjuda dem en fortsättningsgrupp. I detta program kommer vi fokusera än mer på ungas relationer, såväl med partner, vänner och familj. De har själva lyft ett behov av detta då de deltagit i grundprogrammet. Därför välkomnar också Bojen de nya rapporter som kommit bl.a från Brå.
- Bojen planerar även att utveckla ett grundprogram för unga vuxna som upplevt våld i sin ursprungsfamilj utifrån att vi fått förfrågan av målgruppen om det. De har lyft behovet utifrån att det finns en rädsla över att själv bli utsatt alternativt vara en våldsutövare i framtida parrelationer. Vidare har de tankar och även farhågor inför ett eget framtida föräldraskap kopplat till deras upplevelser i sina ursprungsfamiljer. Vi planerar att utveckla ett program som bygger på målgruppens deltagande och utvärdera utifrån deras feedback.
- Bojen håller även på att utveckla ett program för familjehemsplacerade barn som upplevt våld i sin ursprungsfamilj.



VAD HÄNDER MED MIG SOM PROFESSIONELL?

- Uppmärksamma att vi blir påverkade - och hur.
- Svårt att möta vanmakten.
- Det uppstår ibland parallellprocesser, där vi också kan känna att det inte finns någon som lyssnar och tar problematiken på allvar.
- Empatitrötthet, behov av balans i tillvaron – ovilja att ta in mer "elände".
- Svårt att orka med människor i ens närhet som behöver stöd.
- Möter också mycket kraft som inger hopp och tillförsikt.
- Vi har ett meningsfullt arbete – vi kan göra skillnad.
- Viktig uppgift - aldrig tråkigt!



VAD KAN HJÄLPA MIG?

- Att man tar ett gemensamt ansvar från arbetsgivare, kollegialt och individuellt.
- Att hitta sina sammanhang där man kan vara fullständigt fri, där det är högt i tak och mycket humor.
- Att vara noga med hur vi delar berättelser/information om våra ärenden.
- Att om möjligt inte ha svåra samtal/besök på fredagar, inför ledighet. Vi behöver få möjlighet till återhämtning och kunna gå in i ledigheten någorlunda reglerade.
- Regelbunden handledning.
- Påfyllnad i form av utbildning.

Tack!



Kontakt oss:

info@unizon.se

bojen@bojengoteborg.se

